

Nėra sveikatos be psichikos sveikatos

Valstybinio psichikos sveikatos centro informacinis biuletenis Nr.1 2007 m. balandžio mėn.

VPSC

kontaktai:

ADMINISTRACIJA

Tel. 85 267 18 11
el.p.: info@vpssc.lt

PSICHIKOS SVEIKATOS SKYRIUS

Tel. 85 267 17 97
el.p.: rolanda@vpssc.lt

PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ SKYRIUS

Tel. 85 267 18 11
el.p.: aura@vpssc.lt

INFORMACIJOS IR RYŠIŲ SKYRIUS

Tel. 85 267 03 78
el.p.: janina@vpssc.lt

Pagrindiniai Valstybinio psichikos sveikatos centro veiklos aspektai

Valstybinis psichikos sveikatos centras yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (LNSS) savarankiška biudžetinė įstaiga, vykdanči visuomenės sveikatos priežiūrą, kuria siekiama mažinti gyventojų sergamumą, gerinti visuomenės ir individo psichikos sveikatą, mokyti sveikos gyvensenos įgūdžių. Valstybinis psichikos sveikatos centras (VPSC) įkurtas 1999 m. Centre yra Psichikos sveikatos, Priklausomybės ligų, Informacijos ir ryšių skyriai.

Pagrindinis veiklos tikslas – organizuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą visuomenės psichikos sveikatos priežiūros politikos ir strategijos įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje.

Veiklos pobūdis: visuomenės psichikos sveikatos priežiūros ir pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros koordinavimas bei tiriamasis darbas.

Pagrindinės veiklos sritys:

- Lietuvos Respublikos gyventojų psichikos sveikatos stiprinimas ir ugdymas;
- visuomenės psichikos sveikatos monitoringas ir ekspertizė, bei išvadų ir pasiūlymų visuomenės psichikos

sveikatos gerinimui teikimas Sveikatos apsaugos ministerijai;

- koordinuoja valstybinės psichikos sveikatos profilaktikos programos įgyvendinimą;

- koordinuoja valstybinės alkoholio kontrolės programos įgyvendinimą;

- koordinuoja valstybinės tabako kontrolės programos įgyvendinimą;

- dalyvauja įgyvendinant valstybinę narkotikų kontrolės programą;

- dalyvauja valstybės biudžeto asignavimų, skirtų visuomenės psichikos sveikatos priežiūrai, planavime ir teikia Sveikatos apsaugos ministerijai pasiūlymus dėl šių lėšų panaudojimo;

- pagal savo kompetenciją rengia teisės aktų projektus;

- vykdo Lietuvos Respublikos įstatymais neuždraustą ir kitais teisės aktais nustatytą veiklą, susijusią su psichikos sveikatos priežiūra.

Valstybinis psichikos sveikatos centras bendradarbiauja su Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) bei yra MHE-SME (Psichikos sveikata Europai) pilnateisiai organizacijos nariai.

2007 m. pradžioje Valstybinis psichikos sveikatos centras, bendradarbiaudamas su kitomis Lietuvos organizacijomis – Vilniaus universitetu, Mokymų, tyrimų ir vystymo centru – pradėjo vadovauti Europos Komisijos kofinansuojamam projektui „**Vaikų ir paauglių psichikos sveikata padidėjusioje Europos Sąjungoje: veiksmingų politikų ir strategijų plėtra**“, kurio trukmė 30 mėnesių.

Šiame projekte dalyvauja 35 partneriai iš Austrijos, Belgijos, Bulgarijos, Graikijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Norvegijos, Slovėnijos, Suomijos, Vengrijos ir Vokietijos.

Daugiau informacijos
galima rasti VPSC
interneto puslapyje:

<http://www.vpssc.lt>

Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Europos Sąjungoje po plėtros: efektyvios politikos ir praktikų sukūrimas (CAMHEE)

2007 metų sausio 1 dieną pradėtas įgyvendinti naujas, Europos Komisijos finansuotas projektas „Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Europos Sąjungoje po plėtros: efektyvios politikos ir praktikų sukūrimas“, kuriam vadovauja Valstybinis psichikos sveikatos centras.

2004 m. į ES įstojusios šalys bei šalys kandidatės (t.y. Bulgarija bei Rumunija) susiduria su didelėmis vaikų ir paauglių psichikos sveikatos problemomis, susijusiomis su gausiais vaikų ir paauglių psichikos sveikatos sutrikimais. Prievertos ir savižudybių skaičius kai kuriose naujosiose ES šalyse yra net keletą kartų didesnis nei daugelyje senųjų ES šalių. Kitas prastos psichikos sveikatos rodiklis yra jaunimo žmogžudystės. Nerimą kelia tai, jog šiose šalyse daugiau lėšų bei specialistų pastangų skiriama tradiciniams metodams – institucijų stiprinimui, o rizikos grupės vaikai, paaugliai bei jų tėvai lieka stigmatizuoti. Tai stiprina

priklausymo kultūrą, išmokta bejėgiškumą, tolerancijos stoka.

Pagrindinė projekto „Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Europos Sąjungoje po plėtros: veiksmingos politikos ir strategijų sukūrimas“ idėja - naujosios ES narės privalo imtis aktyvios veiklos, keisti požiūrį į vaikų ir paauglių psichikos sveikatą, skatinti bendradarbiavimą tarp naujų ES šalių bei naudotis patirtimi, sukaupta senosiose šalyse narėse.

Šiuo projektu siekiama teigiamų pokyčių ES šalyse narėse bei kandidačių šalių vaikų ir paauglių psichikos sveikatos srityje imantis konkrečių veiksmų. Tam, kad būtų pasiektas šis pagrindinis tikslas, keliami keturi esminiai uždaviniai:

sukurti ES partnerių tinklą, kuris prisidėtų prie modernaus visuomenės sveikatos suvokimo naujosiose ES šalyse bei šalyse kandidatėse;

parengti gaires bei rekomendacijas projekte dalyvaujančių šalių nacionalinei bei regioninei vaikų ir paauglių psichikos sveikatos

politikai, vadovaujantis duomenimis, gautais atlikus nepriklausomus šalies situacijos tyrimus;

inicijuoti bei palaikyti vaikų ir paauglių psichikos sveikatos veiklas, kuriose didelis dėmesys skiriamas vaikų, šeimų bei bendruomenės dalyvavimui jose;

pateikti siūlymus Europos Sąjungai bei šalims narėms dėl vaikų ir paauglių psichikos sveikatos stiprinimo bei psichikos sutrikimų prevencijos atsižvelgiant į gautus duomenis. Ypatingas dėmesys bus skiriamas pokyčiams, kurie yra reikalingi naujoms šalims narėms, kad vyravęs institalizavimo bei medikalizavimo požiūris pasikeistų į modernų visuomenės sveikatos suvokimą, įtraukiant vaikus, tėvus, jaunimą ir bendruomenę.

Projekte dalyvauja šios Europos Sąjungos šalys – Austrija, Belgija, Bulgarija, Graikija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Latvija, Lenkija, Lietuva, Norvegija, Slovėnija, Suomija, Vengrija, Vokietija.

Š.m. kovo 5-6 dienomis Vilniuje įvyko pirmasis projekto lyderių susitikimas, kuriame dalyvavo atstovai iš Lietuvos, Lenkijos, Norvegijos, Graikijos, Suomijos, Vokietijos.

Projekto vadovė:
Ona Davidonienė
dona@vpssc.lt

Projekto mokslinis vadovas:
Dainius Pūras
dainius.puras@mf.vu.lt

Projekto koordinatore:
Jurgita Sajevičienė
jurgita@vpssc.lt

Projekto tinklalapis:
www.camhee.eu